

KÉRDŐJELE

Tartalom:

Értelmiségi
vekenzések

Nem hagyom
magam
letargiázní!

Interjú Péter
Mözessel

Igazgató-
főorvosok az
iskolapadban

Továbbképzés
műholdról

Mi az az
"i-négyzet-ef"?

Személyi kérdé-
sek az Egyetemi
Tanács előtt

A Külügyi Al-
bizottság ajánlja

Beszélgetés a
természet-
gyógyászatról

Macskahere,
golyatöcs és
ökörfarkkóró

Programajánlat

Horoszkóp

helyett

A Debreceni Orvostudományi
Egyetem lapja

1991/92-es tanév, 2. szám

1992. május 18.

Értelmiségi vekengések

Hát nem sikerült a nagy kísérlet, hogy vállalkozói értelmiségünket és vállalkozói egészségügyünket megteremtjük. Már az indulás sem volt biztató. Az, hogy itt a klasszikus kapitalizmus és eredeti tőkefelhalmozás (pontosabban átmentés, újrafelosztás), azt csak a vak nem vette észre.

Az, hogy vállalkozásra biztatják az egész országot, az is rendben van — kivéve az értelmiséget, akik azzal vállalkoztak, hogy szürkeállományukkal elvégezték az egyetemet s ez a tőkéjük. Ma ezt nem lehet egyből pénzre váltani, vállalkozásba vinni. Ugyanezzel vállalkoztak az orvosok is, akikről a legtöbb rémhír keringett az elmúlt években. "Megteremtjük a vállalkozó orvos típusát" — nyilatkozott a kormánypárti képviselő. Ūristen, ki látja majd el a betegeket, amíg az eddig üvegbúra alatt tartott és "felülvezérelt" orvosgeneráció megtanul vállalkozni?!

Az egészségügy általában állami feladat, nem a privatizációs szféra magánügye a jól fejlett országokban. Az, hogy a privat orvosi hálózat jól működik, magán, alapítványi, rendi klinikák, kórházak, egyetemek, orvosi munkaközösségek dolgoznak, az teljesen normális dolog. Azonban ahhoz olyan sokszínű társadalombiztosítási háttér (több biztosító) szükséges, ami nálunk nincs. Sőt, a privat rendelőkkel és egyéb organizációkkal nem is nagyon akarnak szerződést kötni.

A zavar tehát teljes. Amilyen a gazdasági alap, olyan a felépítmény — mondja a jó öreg marxista politikai gazdaság-

tan. Nem prosperáló gazdaságra nem lehet ettől elszakadó és prosperáló egészségügyet építeni. Az utolsó reformkommunista kormány programjában szerepelt az értelmiséget is megbecsülni látszó ígéret, ami a negyven év improduktív kiátkozásai, here-funkciója és kozmopolita kiátkozása, látványos orvos-perek után végre nyugodt jövőképet festett az értelmiség és ebbe értendően az orvosok elé is. Először adóreform, majd árreform — ezt még megcsinálta a Németh-kormány, de a beféért nyugati típusú béreket már nem tudták bevezettetni — ezt elmosta az idő.

Egészen biztos, hogy értelmiség nélkül menedzserekkel és fél/al/ál/ és tisztességes vállalkozókkal egy ország nem építhető fel. Legalább ígéret szintjén deklarálni lehetett volna az értelmiség és egyben az orvosok felé a középosztály szintű megbecsülés nem túl közeli ígéretét, s ha negyven évet kibírtak boldogan, kibírták volna még azt a pár évet. Csak éreznék, hogy szükség van rájuk. Különben mire kellenének? Mire megtanulnak vállalkozni, a fele adócsalásért fog ülni, a másik fele meg elfelejti, hogy Camus-t is lehet olvasni, nemcsak Cook-ot. S akkor bizony a vízfelű országból fej nélküli ország lesz.

Rézműves

Nem hagyom magam letargiázni!

Megvettem, elolvastam. A Kérdőjelet. Tényleg ennyire lelombozottak vagyunk? Ūt cikk, ŵt ember, ŵt agy. Ugyanúgy. Az első számban. Hmm... Még a Spermabank híre dobta fel legjobban a lapot.

Ne izguljatok, DOTE-sek és "Bőjti gondolatok" és "Négy nap, mely nem...", itt még kísért a Medikus Szellem. Énmondhatom, én tudom, tudom, hogy Pesten nem jobb. Jártam oda. És örülök, hogy itt lehetek, és tetszett a diákrekto-r-választás úgy, ahogy volt. És örülök, hogy itt van "20—30 örült", mert a SOTE-n nem találtam meg ŵket. Azt azért be kell vallanom, hogy a II. koly második emeletén lakom. Lehet, hogy ez számft?

Végül ez a kép legyen újabb érv a diákrekto-r-választás és a DOTE mellett. (Mert a pesti pathologia professzor nem ilyen szokott lenni. Ezt is tudom.)

E.L.

Hogy a DOTE favorit maradjon...

Péter Mózés elve: "már ma meg kell felelnünk a holnap kihívásainak"

"Rövidesen gyökeresen átalakul a magyar egészségügy szerkezete" — ezt az ígéretet hallván orvos és laikus egyként gondterhelten ráncolja homlokát. Ám azoknak az intézményeknek a vezetői, akik eséllyel kívánnak beszállni a betegekért vívott küzdelembe (a szó orvosi és gazdasági értelmében egyaránt), már ma ügyes sakkjátékosként kombinálva tervezik évekre előre lépéseiket, s közben a partnerek, vagyis a törvényhozók, az egészségügyi tárca illetékesei és a potenciális finanszírozók fejével is gondolkodnak. Péter Mózés professzort, a Debreceni Orvostudományi Egyetem klinikai rektorhelyettesét kértük meg: ismertesse a nagyerdei klinikán várható változásokat.

— A DOTE jelenleg a régió legjobban felszerelt, a legtöbb ügyes szakembert falai közt tudó egészségügyi intézménye. Hogy vezető pozíciókat megőrizzzük, már ma meg kell felelnünk a holnap kihívásainak. Például pillanatnyilag a finanszírozási rendszer arra kényszeríti a kórházakat, hogy a fekvő-beteg-ellátásra helyezzenek hangsúlyt, az évtized végére azonban az ambuláns kezelés kerül majd előtérbe. A mi túlszűfolt ambulanciáink levegőtlen alagsori váróhelyiségekkel viszont nem felelnek meg a korszerű követelményeknek.

— Miként próbálnak javítani a helyzeten?

— A főépület valamelyik oldalán a 13 klinika számára egy közös ambulanciát szeretnénk építtetni. A Világbankhoz benyújtott pályázatunkban két alternatíva szerepel. A szerényebb változat: alapszaktárnak helyet adó 12 rendelővel, kis műtőkkel és speciális vizsgálati lehetőségekkel ellátott ház épülne. Az úgynevezett "B variáns" szerint minden szakág képviseltetné magát a házban és több specialista dolgozna egymás keze alá, például a daganatos betegségeknel belgyógyász, sebész és radiológus. A családi orvos mindkét esetben bejárhatna az intézetbe, konzultációs, esetenként diagnosztikai, illetve terápiai lehetőségeket kapna. Bármelyik elképzelés mellett is döntenek júliusban

Brüsszelben, remélhetőleg két esztendő múlva már az új rendelőben fogadhatjuk a debrecenieket és a környékbelieket.

— Ez azt jelenti, hogy az új ambulancia átadása után csökkenteni próbálják a fekvő betegek számát?

— A betegek számát talán nem, legfeljebb az ágyakét. Ennek a következő okai vannak: tavaly például 1855 ágyunkon mintegy hetvenezer ember "fordult meg", kezelési idejük 3—4 nappal meghaladta az európai átlagot. Sok idős páciens ugyanis nem orvosi, hanem szociális indokok miatt feküdt hetekig klinikáinkon. Mivel a jövőben a mai gyakorlatra alaposan ráfizetnénk, ezért kénytelenek leszünk a szociális feladatokat az önkormányzatokra hátrítani. Fejlesztünk szükséges továbbá diagnosztikai rendszereinket, hogy ne keljen kórházban fekvő betegeinknek napokig várni a vizsgálatok megkezdésére. Ha a szükséges helyiségeket megépítjük, valószínűleg hozzájutunk a központi költségvetés segítségével egy mágneses rezonancia-vizsgálóhoz és lineáris gyorsítóhoz, ez utóbbi terápiás célokat szolgálna.

— Milyen feladatok várnak még a közeljövőben a DOTE-re?

—Eddig egy "nekünk minden körülmények közt járó ellátásból" élünk. Nemsokára azonban csak a legracionálisabban működő intézetek maradhatnak talpon. Ezért felszámoljuk az átfedéseket és megosztjuk a feladatokat a klinikák között. Pénz nélkül lassan amúgy is elsorvadna intézményünkön belül a belgyógyászatok, valamint az azonos profilú laboratóriumok egy része. Emellett sürgősen fejleszteni és egységesíteni kell az egyetem számítástechnikai rendszerét, mert hihetetlenül lassítja a munkát, hogy nincs összeköttetés a klinikák hálózatai között. E problémát megoldandó nyújtottunk be pályázatot a Felsőoktatási Fejlesztő Alaphoz. A számítógépek segítségével könnyebben tudunk majd megfelelni a szigorodó adminisztrációs előírásoknak is.

— Ez a szigorítás gesztus a bürokrácia felé, vagy gyakorlati oka van?

— Pontos adminisztráció nélkül nem csatlakozhatnánk az országhoz

értékelési rendszerhez, amelyben homogén betegcsoportok és tételes pontrendszer alapján honorálja majd a társadalombiztosítás a gyógyító munkát. Ez alkalmas az önkontrollra és a különböző klinikák teljesítményének összemérésére is.

— A pontrendszer gyökeresen megváltoztatja majd a magyar egészségügy finanszírozásának módját. Nem félnek az átállás nehézségeitől?

— E világszerte bevált rendszer előszele már elért a DOTE-re. Az ideai költségvetésünkben a TB-től kapott keretet az egyes klinikák között a tavalyi munkák alapján osztottuk el. Persze előfordulnak egyenetlenségek, hiszen ügyelnünk kellett a speciális szakterületek működőképességének megőrzésére, és az adminisztrációs hiányságok miatt nem álltak rendelkezésünkre teljesen objektív adatok sem. Azt is csak hozzávetőlegesen tudjuk, hogy körülbelül háromszáz ezren részesültek ambuláns ellátásban... Mindenesetre remélem, hogy sikerül megfelelnünk a piac és az új törvények elvárásainak, és így három ezer dolgozónk közül szinte senki sem kerül utcára.

Nagy Tünde

Igazgató-főorvosok az iskolapadban

Egészségügyi menedzserképzés Magyarországon — Új szakma született

Hazánkban 1990-ben a PHARE-program keretében az Európai Egészségügyi Menedzserképző Alapítvány szakmai erőforrásainak bevonásával, a Magyar Egészségügyi Menedzserképző Alapítvány szervezésében hirdették meg az első egészségügyi menedzserképző tanfolyamot.

A közel 500 jelentkezőből 25 orvos, gyógyszerész, közgazdász, szociológus, mérnök alapképzésével rendelkező szakembert vettek fel, kettőt a DOTE Társadalomrostani Intézetéből.

A tanfolyam 8 hónapon át havi egyhetes, bentlakásos moduláris, angol nyelvű képzési rendszerben zajlott Dobogókőn. Az oktatók az Európai Egészségügyi Menedzserképző Alapítvány alkalmazásában Angliából, Svájcban és Svédországból érkeztek, és modulonként három fős csoportbeosztásban oktatták az egészségügyi menedzserment alapjait. A képzési rendszer alapvetően rövid, lényegi összefüggéseket bemutató előadásokon és a probléma- és feladatmegoldásra összpontosító, kiscsoportos munkán alapult. Ez az oktatási forma lehetővé tette, hogy az elméleti ismeretek azonnal begyakorlásra kerüljenek, bár szimulált, de komoly szellemi energiákat megmozgató és jó gyakorlati készséget igénylő helyzetekben.

A tanfolyam (melyet fent ismertetett jellegénél fogva egészségügyi menedzserképző tréningnek neveztek) tartalmilag az egészségügyi menedzserment következő területeit tárgyalta: stratégiai és operacionális tervezés, informatika, teljesítménymérés, finanszírozás és minőségbiztosítás az egészségügyben, egészségügyi rendszer- és szervezetelmélet, emberi erőforrás menedzserment (vezetés, hatalom, döntéshozatal, humánpolitikai munka, motiváció, kommunikáció, konfliktus és változás menedzserment).

Az 1991. májusában lezajlott szóbeli vizsga eredményeként 24 egészségügyi menedzser-oktatói képesítéssel rendelkező szakember kezdhette meg a Magyar Egészségügyi Menedzserképző Alapítvány keretei között a posztgraduális egészségügyi menedzserképzés szervezését. Az oktatási program módszertani és szakmai kereteinek meghatározása után tízhónapos, az eredeti képzési rendszerhez hasonló, moduláris felépítésű oktatást indítottunk be Dobogókőn. Az oktatócsoport célul tűzte ki, hogy az 1993-ban esedékes átfogó fekvőbeteg-ellátási reformkoncepció előkészítéseként elsősorban a magyar kórházvezetés orvos, gazdasági és ápolási igazgatóit részesítse képzésben. A meghirdetett tanfolyamokra közel

száz kórházvezető adta be jelentkezését, amely három, egymással párhuzamos tréning beindítását eredményezte.

A tanfolyamok eddigi tapasztalatait összefoglalva elmondhatjuk, hogy az elméleti ismereteket rendszerezetten közlő, gyakorlatorientált képzési forma kellő hatékonysággal járul hozzá a kórházvezetőink ismereteinek megújításához, felrészítéséhez és újrarendszerezéséhez. Az eredeti angol nyelvű képzéssel szemben oktatórendszerünk egyik sajátossága, hogy különös hangsúlyt fektet a magyar népesség egészségi állapotának átfogó jellemzésére, demográfiai és epidemiológiai adatokkal, továbbá a magyar egészségügyi rendszerek specifikumainak bemutatására is részletesebben történik. Igyekeztünk bizonyos egészségügyi marketing ismereteket is beépíteni tananyagunkba. A tanfolyam további eredményességét abban lehet lemérni, hogy az azon résztvevő kórházvezetők személyes emberi kapcsolatait, szakmai konzultatív találkozóit javultak, illetve gyakoribbá váltak, melynek következményeként részben a Kórházszövetségben kifejtett aktivitásuk javult, másrészt május elején megalapították az Egészségügyi Menedzser Klubot. E szervezet a szakmai-informális kapcsolattartás és eszmecsere színtere kíván lenni, amely kötetlen és szervezett programjaival szolgálja a magyar kórházegészségügyben dolgozó menedzserek magasabb színvonalú munkáját.

Az első gyakorlati tapasztalatok biztatóak, és ismerve a későbbiekben indult kezdeményezéseket, elmondható: komoly esély van arra, hogy egészségügyi menedzserképzésünk ígéretes fejlődésnek indul.

Amennyiben az orvostudományi egyetemek a posztgraduális szakképzés jogát megkapják, illetve lehetőségük nyílik nemzetközi pályázati rendszerekbe való bekapcsolódásra, lehetőség adódhat a népegészségtudományok keretében továbbképzési, szakképzési programok beindítására, illetve az ehhez szükséges pénzügyi, szakmai, oktatási, kutatási háttér megteremtésére.

Természetesen az egészségügyi menedzserképzésnek a későbbiekben az egészségügyi alapellátásban, illetve a kórházegészségügy különböző szintjein dolgozó, alapvetően menedzsermunkát végző munkatársak képzésére is ki kell terjednie.

Dr. Polyvás György

Továbbképzés műholdról

A vonal végén a Nobel-díjas Michael Brown

Egyetemünk a TEMPUS program keretében és a Euro-TransMed Alapítvány támogatásával olyan műholdvevő berendezést kapott, amely alkalmas egy speciális, orvostovábbképzési műsort sugárzó szatellit csatorna vételére. A műholdról élő közvetítést kapunk, s így elvileg lehetőség van az adás közben kérdéseket feltenni egy angolai telefonszámon. Az előadások színvonaláról talán elég annyi, hogy az elsőt például a Nobel-díjas Michael Brown tartja...

Az adások megtekintését az I. kollégium videóval felszerelt tantermeiben biztosítjuk és az előadásokat kazettára is rögzítjük, ami módot ad kölcsönzésre vagy későbbi előadótérmi bemutatásra is, mivel sajnos elég korai időpontban lesznek a közvetítések, közép-európai idő szerint 13 órákor kezdődnek. Az első kurzus programja:

- Május 26. 13.00 — 14.30: Regression of Coronary Atherosclerosis
- Június 9. 13.00 — 14.00: Benign Prostatic Hyperplasia, Part 1
- Június 16. 13.00 — 14.00: Benign Prostatic Hyperplasia, Part 2
- Június 23. 13.00 — 14.00: Benign Prostatic Hyperplasia, Part 3
- Július 7. 13.00 — 15.00: Prevention of Ventricular Enlargement and Heart Failure following Myocardial Infarction

A. L.

Mi az az "i-négyzet-ef"?

Az iraki háborúban bevált, ma már a magyarok is így leveleznek

A címben szereplő kérdésre a válasz: egy rövidítés vicces kiejtése. Az Információ Infrastruktúra Fejlesztési Program (röviden IFF = I²F) két éves múltira tekinthet vissza. A programot beindító intézmények (MTA, OMFB, MKM) pedig büszkék lehetnek erre a két évre, mert sikerült komoly eredményeket elérniük (de jó is volna ilyet gyakrabban mondani...).

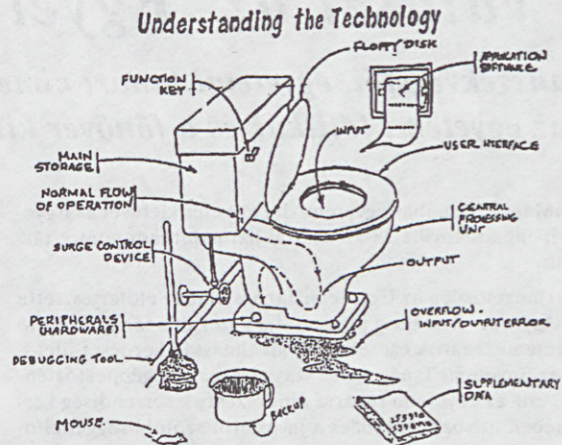
A program célja a felsőoktatási- és kutatóintézetek számítógépes kapcsolatainak kiépítése, s ez folyamatosan meg is valósul. Az IIF program keretében a tagokat ingyenesen bekötik az X.25 csomagkapcsolt postai hálózatba, s ennek segítségével igénybe vehetik az MTA SZTAKI számítástechnikai szolgáltatásait. Ezek közül a legfontosabb az ELLA elnevezésű elektronikus levelezési (e-mail) rendszer, ami összekapcsolódik a nagy nyugati rendszerekkel is (BITNET, INTERNET). Ezen a hálózaton keresztül az akadémiai státuszú intézmények ingyenesen levelezhetnek az egész világgal, csak a vonalért kell minimális bérleti díjat fizetni. Ha tehát megírok egy levelet a szövetszervezővel, azt a megfelelő program segítségével ingyenesen továbbíthatom, s az néhány perc alatt ott lehet akár Amerikában is. A nyugati on-line adatbanki szolgáltatásokért sajnos fizetni kell, méghozzá nem is keveset.

Az IIF programhoz már háromszáz hazai intézmény csatlakozott, köztük sok egészségügyi is (pl. az egyetemek, megyei tisztiorvosi hivatalok, egyes országos intézetek stb.), ezért szakosított alkalmazói tanácsokat hoztak létre az irányítás megkönnyítésére. A rendelkezésre álló pénzforrásokat pályázati formában osztják el, az idén hálózati végberendezésekre lehetett pályázni. A DOTE egy IBM-kompatibilis 486-os számítógépet (8 Mbyte RAM, 128 kbyte cache memória, 600 Mbyte merevlemez) és 300 ezer forint szoftvertámogatást nyert el. Ennél ugyan többre számítottunk, például nagyon jól jött volna az intézetek belső hálózatainak kiépítéséhez kért hozzájárulás, amit az idén valószínűleg a világbanki hitel elnyerése miatt nem kaptunk meg. A jövőben várhatóan több pénz fog a programba áramlani (kormányzati támogatásból, PHARE-segélyből és világbanki kölcsönből). A pályázatok köre pedig bővül, például a szöveges, faktografikus és képi adatbankok létrehozásának irányába.

Az X.25 hálózati elemek mindezülig COCOM-listások voltak, ezért itthon kellett kifejleszteni ezek helyettesítőit. Az adatátviteli sebesség jelenleg 2400—9600 bit/s, de a nagyobb városok között még az idén kiépül a 64 kbit/s sebességű száloptikás hálózat, s ezt követi majd az 1 Mbau-dos rendszer. Ez már alkalmas lesz képek továbbítására is.

Kérdzheti az olvasó, hogy ha ilyen kicsi az adatátviteli sebesség, akkor mi indokolta a COCOM tilalmat. Nos, ez a rendszer hallatlanul biztonságos, mert az üzenetcsomagok többféle úton is vándorolhatnak, és amíg nem sikerül továbbítani őket, tárolásra kerülnek. Az iraki háborúban állítólag a bombázások ellenére is egyedül ez a hírközlési hálózat maradt használható.

Magyarországon a levelezési rendszer úgy működik, hogy aki kéri, annak létrehoznak egy egyedi azonosítóval ellátott elektronikus postafiókot a SZTAKI VAX számítógépén, s ennek tartalmát a tulajdonos "lekérdezheti". A jövőben az egyes intézményeken belül is épülnek hasonló

A gyengébbek kedvéért:
ez a szemléletes ábra a számítástechnika legfontosabb szakkifejezéseit ismerteti

rendszerek, amelyek a belső információk továbbítását jelentősen leegyszerűsítik: nemcsak egy-egy személynek lehet levelet küldeni, hanem feladható például hirdetés mindenki számára, vagy készíthető körlevél egyes csoportok számára is. (A Külügyi Albizottság figyelmébe! — A szerk.) Jelenleg folyik a magyar elektronikus levelezési rendszer nyugati mintára történő átalakítása (például a postafiókjaink címei nem szabványosak). Debrecenben pedig célszerű lenne az Univerziton a nyugat-európai akadémiai hálózathoz közvetlenül csatlakozó önálló EARN-csomópontot kialakítani.

A felsőoktatási intézmények 1990-ben létrehozhattak egy önálló egyesületet is az informatikai kapcsolatok koordinálására. Ez a HUNINET, amelynek egyetemünk — Virágos Márta jóvoltából — alapító tagja volt. Az egyesületnek jelenleg már több mint harminc tagja van. A DEC cég minden tagnak adományozott egy használt VAX II-es számítógépet az elektronikus levelezési feladatok megoldására. (A gép 8 Mbyte RAM-nal, 2x150 Mbyte merevlemezrel rendelkezik és 4 terminált lehet hozzákapcsolni.) Az egyesület most egy HUNGARNET elnevezésű alapítvány létrehozásán fáradozik.

Jelenleg a könyvtárban egyetlen egy IBM PC-n lehet "elektronikus levelezni", de már folyik a VAX gép beüzemeltetése, ami lehetővé teszi több terminál használatát is. Ekkor az olvasóteremből önállóan is lehet majd levelezni. Az igazi azonban az lesz, ha az egyetemi hálózat kiépülése után mindenki a saját íróasztalánál, a saját számítógépével veheti igénybe ezt a szolgáltatást.

h1916ago@ella.hu

Személyi kérdésekre keresték a választ az Egyetemi Tanács ülésén

Tanszékvezetői, egyetemi tanári címek várományosairól, az új docensekről, az egyetemi főtitkár és a főnövér kinevezéséről, kitüntetésekről döntöttek

Dr. Mándi Barnabás egyetemi docens elnökletével az Egyetemi Tanács április 28-án ezúttal hat napirendi pontot tárgyalta.

Ezt megelőzően az Egyetemi Tanács elnöke előterjesztette az Ügyrendi Bizottság javaslatát, miszerint a tanszékvezető egyetemi tanárok esetében az alkalmasság kérdését illetően az Egyetemi Tanácsban a szavazás szavazógéppel történjen, míg az egyetemi tanárrá kinevezésre a sorrendiség kérdésében írásban. A tanács a javaslatot szótöbbséggel elfogadta.

A tanszékvezető egyetemi tanári állásra benyújtott pályázatok elbírálásának az ügyrendjére vonatkozóan az egyetem vezetősége új szisztémát dolgozott ki, melynek lényege: a pályázati anyagot írásban előzőleg az ET bizottságai (Tudományos, Oktatási, Klinikai Bizottság) elnökeinek a rendelkezésére kell bocsátani, azokat bizottsági üléseken megtárgyalják, végül titkos szavazással véleményt nyilvánítanak a kinevezésre, megbízásra való alkalmasság, több pályázó esetén a javasolt sorrend kérdésében.

A tanszékvezető egyetemi tanári állásra pályázóknak szabadon választott témából nyilvános tantermi előadást kell tartaniuk, melyre az egyetem diplomásait és hallgatóit meghívják, valamint az érdekelt intézet vagy klinika oktatói, diplomásai előtt a pályázó kifejti igazgatói koncepcióját egy kötetlen eszmecsere. Az oktatói kar véleményét titkos szavazással kikérik a pályázó alkalmasságát illetően, több pályázó esetén a sorrend vonatkozásában is. Az értekezletről készült jegyzőkönyvet az ad hoc szakmai bíráló bizottság rendelkezésére kell bocsátani. A szakmai bíráló bizottság részletes véleményét és indokolt javaslatát a bizottság elnöke terjeszti az ET elé.

Az egyetemi tanári (tanszékvezető és társprofesszori) állásra pályázók esetében kikérik az illetékes szakmai kollégium véleményét, ennek hiányában valamelyik orvostudományi egyetem professzorát kérik fel a pályázó szakmai véleményezésére.

A tanszékvezető egyetemi tanári állásra pályázók esetében a pályázatokat hat tagú ad hoc szakmai bíráló bizottság véleményezi. A bizottságot az érintett szakterület képviselői közül az egyetem rektora kéri fel. Elnöke valamelyik rektorhelyettes, két tagja a tanári, két tagja az oktatói kar, egy tagja a hallgatók képviselője.

Az egyetemi tanári állásra pályázók esetében a szakmai bíráló bizottság három tagból áll, melynek tagjait az egyetem rektora kéri fel. Elnöke az érintett tanszék vezető professzora, két másik tagja egyetemi tanár vagy oktató.

Négyen a köztársasági elnök előtt

A GYERMEKGYÓGYÁSZATI KLINIKA tanszékvezető egyetemi tanári állására benyújtott pályázatokat Dr. Kovács László tudományos rektorhelyettes terjesztette elő. Az állásra négyen pályáztak: Dr. Balla György adjunktus, Dr. Maródi László docens és Dr. Oláh Éva docens a Gyer-

meleggyógyászati Klinika oktatói, valamint Dr. Péter Ferenc, a SOTE címzetes egyetemi tanára, a Budai Területi Gyermekkorház-Rendelőintézet orvos-igazgatója, aki korábban egyetemünk Gyermekgyógyászati Klinikájának oktatója volt.

A tudományos rektorhelyettes ismertette a fentiekben jelzett grémiumok által kialakított véleményeket és a titkos szavazások eredményét.

Ezen ismeretek birtokában az Egyetemi Tanács gépi szavazással valamennyi pályázót alkalmasnak minősítette tanszékvezetői állás betöltésére, majd második lépcsőben írásbeli titkos szavazással döntött az egyetemi tanári kinevezésre, illetve tanszékvezetői megbízásra első helyen javasolt pályázó személyét illetően. A bizottság elismerte a klinika vezetőjének érdemét, hogy a klinika három aktív és egy volt oktatója révén gondoskodott a megfelelő utánpótlásról.

Az írásbeli titkos szavazás eredménye alapján 109 szavazatból 78 igennel az Egyetemi Tanács a népjóléti miniszternek első helyen javasolja a köztársasági elnökhöz **Dr. Oláh Éva** egyetemi docent egyetemi tanári kinevezésre, s ebben az esetben a rektor tanszékvezető egyetemi tanári feladatok ellátásával kívánja megbízni.

Második helyezést kapott Dr. Péter Ferenc 109 szavazatból 18 igennel, harmadik helyezést ért el Dr. Maródi László 10 igennel, míg negyedik helyen javasolták Dr. Balla Györgyöt 3 igen szavazattal.

Dr. Péter Ferenc tanszékvezetői megbízását az ad hoc bizottság azért nem javasolta, mivel életkora és az SZMSZ rendelkezései értelmében csupán egy ciklus állna rendelkezésére koncepciói megvalósítására. Ugyancsak az ad hoc bizottság véleménye volt, hogy Dr. Maródi Lászlót érdemei elismeréséül méltányos lenne majd társprofesszori kinevezésre, Balla Györgyöt pedig docensi kinevezésre felterjeszteni.

Az IDEG- ÉS ELMEGYÓGYÁSZATI KLINIKÁN meghirdetett tanszékvezető egyetemi tanári állásra benyújtott pályázat ügyét szintén Dr. Kovács László terjesztette elő. Az állásra Dr. Mechler Ferenc egyetemi tanár és Dr. Csiba László egyetemi docens nyújtott be pályázatot. A bizottságok mind a két pályázót alkalmasnak minősítették a klinika igazgatói állásának betöltésére. 108 szavazó közül 91-en **Dr. Csiba Lászlót** javasolták tanszékvezető egyetemi tanári megbízásra első helyen, Dr. Mechler Ferencet pedig 17-en.

Az Egyetemi Tanács döntését az a körülmény motíválta, hogy Dr. Mechler Ferencnek az SZMSZ rendelkezése értelmében csak egy periódus állna rendelkezésre tanszékvezetői elgondolásainak megvalósítására, míg Dr. Csiba László esetében fiatal kora, eddigi szakmai pályafutása, egyénisége, probléma-megragadó és -megoldó készsége, szakmaszeretete és elkötelezettsége alapján joggal következtethető, hogy sikeresen oldja meg a reál váró feladatokat.

A BŐRGYÓGYÁSZATI KLINIKA tanszékvezető egyetemi tanári állására benyújtott pályázatok ügyét Dr. Péter Mózses klinikai rektorhelyettes, a szakmai bíráló bizottság elnöke terjesztette elő. Az állás elnyerésére Dr. Horkay Irén, a DOTE Bőrgyógyászati Klinikájának docense és Hunyadi János, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati Klinikájának docense nyújtott be pályázatot. A bizottság és az Egyetemi Tanács mindkét pályázót alkalmasnak minősítette egyetemi tanári kinevezésre. Az egyetemi tanári kinevezésre és a tanszékvezetői megbízásra **Dr. Hunyadi Jánost** 109 szavazó 97 szavazattal első helyen, Dr. Horkay Irént pedig 109 szavazó 50 szavazattal második helyen javasolja. A szakmai bíráló bizottság Dr. Horkay Irénnek — tudományos, oktató és gyógyító munkájának elismeréséül — javasolja majd egyetemi tanári kinevezésre történő előterjesztését.

Az IDEGSEBÉSZETI KLINIKÁN meghirdetett tanszékvezető egyetemi tanári állásra benyújtott pályázatokat szintén Dr. Péter Mózses terjesztette elő. Az állásra két pályázatot nyújtottak be: Dr. Csécssei György, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Önkormányzat I.sz. Ideg- Idegsebészeti Osztályának vezető főorvosa és Dr. Rózsa László, az Idegsebészeti Klinika adjunktusa. Az Idegsebészeti Szakmai Kollégium nem tartotta magát illetékesnek a pályázatok kérdésében történő állásfoglalásra.

Az Egyetemi Tanács mindkét pályázót alkalmasnak ítélte az állás betöltésére. A tanszékvezető egyetemi tanári állásra **Dr. Csécssei György** első helyen történő előterjesztése mellett szavazott 108 szavazóból 97, míg Dr. Rózsa Lászlót a második helyen javasolta jelölni 11 igen szavazattal.

A rektor emlékeztette az ET tagjait, hogy július 1-től hat egyetemi tanár tanszékvezetői megbízása szűnik meg, egyrészt a 65 éves korhatár elérése, másrészt Dr. Szegi Józsefnek, a Gyógyszertani Intézet igazgatójának betegsége miatt felmentési kérelme folytán.

A rektor az intézet diplomásainak egyetértésével **Dr. Hernádi Ferenc** egyetemi tanárt bízza meg két évre a Gyógyszertani Intézet igazgatói teendőinek ellátásával, mivel előzetes tájékozódás szerint 1994-ben várható megfelelő felkészültségük jelentkezése. Hasonló megfontolások alapján — a Traumatológiai Tanszék diplomás dolgozóinak egyetértésével — **Dr. Záborszky Zoltán** professzor tanszékvezetői megbízásának egy évre szóló meghosszabbítását javasolta, s ehhez kérte az ET hozzájárulását. Az ET Dr. Záborszky Zoltán professzor tanszékvezetői megbízásának meghosszabbításához 84 igen, 3 tartózkodás, 10 nem szavazattal hozzájárult.

Társprofesszorok és docensek

A meghirdetett négy egyetemi tanári, un. társprofesszori állásra benyújtott pályázatokat Dr. Gergely Lajos rektor előterjesztésében tárgyalta meg az Egyetemi Tanács.

Az egyetemi tanári állásokra egy-egy pályázat érkezett. A bizottságok valamennyi pályázót alkalmasnak minősítették és javasolták kinevezésre történő előterjesztésüket a népjóléti miniszter útján a Magyar Köztársaság elnökéhez.

Az Egyetemi Tanács titkos szavazással az Ideg- és Elmebeteggyógyászati Klinikára **Dr. Hegedűs Katalin** egyetemi docenst, az I.sz. Sebészeti Klinikára **Dr. Lukács Géza** egyetemi docenst, a II.sz. Sebészeti Klinikára **Dr. Sápy Péter** egyetemi docenst, az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetbe **Dr. Módis László** egyetemi docenst javasolja egyetemi tanári kinevezésre felterjeszteni.

Személyi kérdésekben döntött az Egyetemi Tanács

A meghirdetett egyetemi docensi állásokra 9 pályázat érkezett.

Az Egyetemi Tanács valamennyi pályázót titkos szavazással alkalmasnak ítélte a meghirdetett docensi állások betöltésére és javasolta a rektornak kinevezésre: az I.sz. Bőrgyógyászati Klinikán **Dr. Polgár Péter** adjunktust, a II.sz. Bőrgyógyászati Klinikán **Dr. Udvardy Miklós** adjunktust, a III.sz. Bőrgyógyászati Klinikán **Dr. Surányi Péter** adjunktust, a Női Klinikán **Dr. Csécssei Károly** adjunktust, az Anatómiai Intézetben **Dr. Antal Miklós** adjunktust, a Biológiai Intézetben **Dr. Matkó János** adjunktust, a Biokémiai Intézetben **Dr. Aradi János** adjunktust, az Élettani Intézetben **Dr. Dankó Miklós** adjunktust, a Központi Kutató Laboratóriumban **Dr. Varga Sándor** adjunktust.

Főtitkár, főnövér

Az egyetemi főtitkári állásra érkezett pályázatokat — a négy tagú ac hoc bizottság elnökeként Dr. Módis László oktatási rektorhelyettes terjesztette elő. A megadott határidőn belül két pályázatot nyújtottak be: Dr. Felföldi Erzsébet, a Hajdú-Bihar megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság belgyógyász szakorvosa és Dr. Kapusz Nándor, a DOTE Személyzeti Osztályának vezetője.

A szakmai bíráló bizottság Dr. Felföldi Erzsébetet nem tartotta alkalmasnak az állás betöltésére, mivel nem felelt meg a pályázati kiírásban közölt feltételeknek. Az ET titkos szavazással **Dr. Kapusz Nándort** javasolta az egyetemi főtitkári állás betöltésére, aki minden tekintetben megfelelt a pályázati felhívásban közölt feltételeknek.

Az újonnan szervezett egyetemi főnövéri állásra egy pályázat érkezett, amelyet Simon Ilona, a DOTE szakoktatója nyújtott be, aki minden tekintetben megfelel a kiírás feltételeinek. Dr. Péter Mózses bejelentette, hogy az Ápolási Bizottság véleményének a figyelembevételével **Simon Ilonát** két évre, május 1-i hatállyal megbízták az egyetemi főnövéri feladatok ellátásával.

Hat búcsú — hat kitüntetés

Az egyetem rektora — hagyományteremtő szándékkal — a vezetőség azon javaslatát terjesztette elő, hogy a jövőben az Egyetemi Tanács a 65 éves korhatárt elérő tanszékvezető egyetemi tanárokat (amennyiben egyébként is érdemesek kitüntetésre), részesítse az egyetem kitüntetésében s adományozza számukra a PRO UNIVERSITATE emlékérmét. Az Oktatási-, a Tudományos- és a Klinikai Bizottság egyetértésének a birtokában a rektor ezúttal **Dr. Molnár László**, **Dr. Nagy Endre**, **Dr. Tóth Szabolcs**, és **Dr. Szege József** tanszékvezetői tisztéről június 30-i hatállyal leköszönő egyetemi tanároknak javasolta az emlékérem adományozását, melyet az ET titkos szavazással jóváhagyott.

A PRO UNIVERSITATE emlékérmét megkapta még **Dr. Gömör András**, a II.sz. Sebészeti Klinika professzora, aki január 1-el vonult nyugállományba, a debreceni szívsebészeti profil megalapozásáért szerzett érdemei elismeréséül, valamint **Dr. Uzvölgyi Ferenc** egyetemi főtitkár az egyetem érdekében kifejtett tevékenysége elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából.

Felsőfokú nővérvérvetés

Dr. Gergely Lajos beszámolt arról a tárgyalásról, amelyet Gyula város polgármesterével folytatott Dr. Karmazsin László egyetemi tanár, a DOTE Nyíregyházi Egészségügyi Főiskolája rektori biztosának és Dr. Lukácskó Zsoltnak, a főiskola főigazgatójának a társaságában a Gyulán létesítendő felsőfokú nővérvérvetés megindításának segítése, majd felügyelete ügyében. Gyula város önkormányzata felsőfokú nővérvérvetés megindításán fáradozik. Ennek feltétele, hogy a főiskola orvostudományi egyetem égisze és felügyelete alatt álljon. A város önkormányzata ennek a megtisztelő,

egyben felelősségteljes feladatnak az ellátására kívánja felkérni egyetemünket. A tárgyalás célja és feladata az együttműködési megállapodástervezet kidolgozása volt, amelyet majd jóváhagyásra az Egyetemi Tanács elé terjesztenek.

Kérdőjel

A rektor az Egyetemi Tanács tagjainak figyelmébe ajánlotta az új formában megjelenő Kérdőjel című egyetemi lapot, melyet április 1-től a Hajdú-Bihari Napló munkatársa, Nagy Tünde újságíró szerkeszt. Mivel a Kérdőjel az egyetemi híradó funkcióját is be kívánja tölteni, a korábbi rektori tájékoztatónak és egyéb közérdekű információknak is helyt ad, kívánatos, hogy minden szervezeti egység és lehetőség szerint minél több egyetemi polgár előfizessen a lapra. Annál is inkább, mivel a lap kiadása jelentős költséggel jár. A rektor reméli, hogy az újság hosszú életű lesz, s olvasottsága, népszerűsége is túlszárnyalja elődeit.

A plágium-ügyre visszatérünk

Dr. Rigó Gyula adjunktus, az ET oktatói frakciójának a nevében tájékoztatást kért az egyetemünkön a közelmúltban előfordult tudományetikai ügyről. A rektor ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a Kaliforniai Egyetem tudományos rektorhelyettese szignalizációjának alapján tudomást szerzett egy tudományos publikációval kapcsolatos anomáliáról, plágiumról. Az ügy kivizsgálására a tudományos rektorhelyettes kérte fel, aki a Regionális Tudományetikai Bizottság közreműködésével a vizsgálatot lefolytatta, s néhány részletkérdésben való állásfoglalásra a MTA Kutatásetikai Tanácsát kérte fel. Ezen magas szintű grémium véleményének a birtokában kerül majd sor részletesebb tájékoztatásra.

Szemeztető

- A közelmúltban Eiji Seki, Japán rendkívüli és meghatalmazott budapesti nagykövete jelenlétében, a helyi közélet prominens képviselőinek részvételével megalakult a Hajdú-Bihar—Debrecen—Toyama Kulturális Szövetség és a Magyar—Japán Baráti Társaság Önálló Debreceni Tagozata, amely elnökének Dr. Gomba Szabolcs egyetemi tanárt választották meg.
- Áprilisban a Vesebetegek Országos Szövetsége által rendezett ünnepélyes gálaműsorán a DOTE I.sz. Sebészeti Klinikájának Intenzív Osztálya és Transzplantációs Munkacsoportja dicséret oklevelet és értékes ajándékot kapott a "Magyar Vesebetegek Alapítvány"-tól a betegek érdekében végzett eredményes munkája elismeréséül. A múlt évben a magyarországi transzplantációk száma kb. 30%-kal emelkedett, amit egyértelműen a DOTE érdemként értékelték, s az elismeréssel ezt kívánták kifejezésre juttatni.
- Mikrosebészet a mindennapok gyakorlatában címmel rendezett április 24-én tudományos ülést a DAB szék házában a DAB Gyakorlati és Kísérletes Sebészeti Munkabizottsága. Az ország különböző kórházaiból, egyetemeiről érkezett orvosok debreceni kollégáikkal a mikrosebészetnek a sérültellátásban játszott szerepéről, klinikai gyakorlatáról, valamint a mikrosebészeti training problémáiról cserélték ki nézeteiket.

- Dr. Kovács László egyetemi tanár, a DOTE Élettani Intézetének igazgatója népes érdeklődő közönség előtt tartotta meg tanszékfoglaló előadását május 8-án az Elméleti Tömb nagyelőadójában. Dr. Gergely Lajos rektor köszöntő-méltató szavait követően Dr. Kovács László az Intracelluláris kalciumkoncentráció változások szerepéről és szabályozásáról beszélt. Felvételünk a székfoglalót követő fogadáson készült.

A LA CARTE

A Külügyi Albizottság ajánja

- Március 20-án mutatták be az OECD szakértői és az OMFVB vezetői azt az előzetes anyagot, amelyet az OECD a magyarországi kutatás és fejlesztés helyzetéről és távlatairól készített. (Ez rövid időn belül már a második magyar vonatkozású jelentős OECD-anyag: a közelmúltban az NGKM is közreműködött egy Magyarország-tanulmány elkészítésében.) A készülő tanulmány a "Tudomány, technológia és innovációs politika Magyarországon" címet viseli.
- A magyarok vállalkozó kedvének jót tett a COST-hoz csatlakozás (1991. november) és az EUREKA-ba történő bekapcsolódás (ami hivatalosan ugyan még nem történt meg, de az előkészítő megbeszélések során az OMFVB szakértői minden helyen pártoló és egyetértő véleményekkel találkoztak a kérdésben; a hivatalos döntés ez év júniusára várható). Míg korábban magyarok 3 COST-projektben vettek részt, az elmúlt rövid idő alatt 10 (!) új projektjavaslat érkezett be. Hasonló az arány az EUREKA esetében is: a korábban élt négy projekt-részvételt egy vidéki műszaki egyetem megpróbálja megduplázni.
- Az OMFVB és a Nemzetközi Technológiai Együttműködési Iroda (1450 Budapest, Pf. 20.) még múlt év elején kezdte el építeni azt a számítógépes adatbázist, amely a külföldre ajánlható magyar kutatási-fejlesztési eredményeket és szabad kutatási kapacitásokat szándékozik gyűjteni. Az NTEI folyamatosan (és örömmel) fogadja a HUNTECH-be a bejelentkezéseket (ez ingyenes). Az NTEI már több külföldi ajánlatot is kapott, amelyek az adatbázisban foglalt adatok forgalmazására, "terítésére" vonatkoznak: pl. Németországból, Angliából, az Egyesült Államokból.
- Előzetes információk szerint az EK hivatalos lapjában felhívás jelenik meg, amely a közép- és kelet-európai országok tudósait ösztönzi technológiai együttműködésre, melynek pénzügyi kerete 55 millió ECU. Ez a pénz különböző közösségi támogatásokból származik.
- Dr. Vereb György, a TEMPUS CORTEX project koordinátorának a felhívása: A TEMPUS CORTEX program keretében lehetőség nyílik, hogy néhány egyetemi oktató egy-egy nyugat-európai egyetemet meglátogasson.
- Megerősítették, hogy megállapodás van érvényben a DOTE és az ATLASZ utazási biztosító között a külföldre szóló személyi biztosítások helybeli ügyintézésére.
- Újabb, a korábbinál részletesebb tájékoztató érkezett a MEDICAL RESEARCH COUNCIL of CANADA-tól a kanadai ösztöndíjakkal kapcsolatban.
- A Nemzetközi Iparjogvédelmi Központ (CEIPI) Licencia Tanszéke (Strasbourg), az Országos Találmányi Hivatal (Budapest) és a Nemzetközi Technológiai Együttműködési Iroda (Budapest) LICENCIA SZEMINÁRIUMOT hirdet 1992 októberére. A szeminárium programja és előadói: A szabadalmi know-how licencia megállapodások vizsgálata (K. WEATHERALD és C. KAMM), Licencforgalmi stratégia (J. H. GAUDIN), Kutatási és fejlesztési együttműködési megállapodások (J. H. GAUDIN).
- NAGYOBB A FÜSTJE, MINT A LÁNGJA? — A Michelangelo vírus hatásairól.
- Az EK új kalauzt jelentetett meg, azt megkönnyítendő, hogy az érdeklődők hozzáférhessenek az EK-ban frissen publikált, kutatási programokkal kapcsolatos információkhoz. Az INFOGUIDE című kiadvány leírja a különböző EK-kutatási programokat, megadja azon személyek nevét, akikkel az adott programmal kapcsolatban fel lehet venni a kapcsolatot, felsorolja az EK-kutatásokkal kapcsolatos információs adatbázisokat és publikációkat is.
- A The British Council néhány az orvostudományok területén szervezett rövid tanfolyamról küldött egyetemünkre tájékoztatást.
- Az European School of Oncology egyetemünkre küldött ismertetőjében tájékoztatást adott új, Bécsben nyitandó irodájáról, valamint az 1992 évi rendezvényeiről.
- A Népjóléti Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdetett fiatal kutatók részére egy, illetve két éves kutatási ösztöndíjakra az Amerikai Egyesült Államokban. A kutatási tanulmányi ösztöndíjat a Fogarty International Center és a magyar felek közötti tudományos együttműködési megállapodás teszi lehetővé. 1993-tól a Magyar Fogarty Jelölő Bizottság a Népjóléti Minisztérium Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályától átveszi az Orvosbiológiai Kutatók Tudományos Csereprogramját. Ezen programra kvalifikált kutatók pályázhatnak.
- A Népjóléti Minisztérium megküldte az Egyesült Államokbeli Külföldi Orvosképzés Nevelési Bizottságának International Medical Scholars Program (IMSP) javaslatát. A melléklet tartalmazza az IMSP pályázati lehetőségeit az 1992–93 évre. Az IMSP célja, hogy olyan tehetséges egyéneknek segítse elő az Egyesült Államokban a megfelelő képzést, akik saját hazájukban élnek és az ösztöndíj lejártá után oda visszatérnek.
- Ismertetés a Presentex Vásárképviselői Kft. Hannover Vásváros június 1—4. között négy napig tartó INTERHOSPITAL'92 szakkiállításáról és a 17. HOSPITAL kongresszusról, valamint a World Health Organisation kongresszusi felhívásáról, mely az orvostudományokat oktatók részére szántak. Ez a "WHO 8. Nemzetközi Orvostudományok Pedagógiája Kongresszus".

Akinek valamelyik "ínyencség" felkeltette az érdeklődését, kielégítheti kíváncsiságát a Külügyi Albizottság által az intézetvezetőknek eljuttatott körlevelekből.

A laikusokat legális erővel meg kell állítani

Beszélgetés természetgyógyászatról, akupunktúráról, gyógyításról Szabó András
doktorral

A természetgyógyászati divathullám nemcsak elfelejtett, emlékezetünk mélyére süllyedt értékeket emelt fel. Pénzéhes és felkészületlen szerencselovagok is a háttára pattantak, s játszani kezdték a gyógyítók eredendően felelősségteljes szerepét — egészen más koreográfia szerint. Szabó András belgyógyászt, körzeti orvost (aki az akupunktúráról kötelezően választható speciálkollégium keretében negyed- és ötödéveseknek ebben a tanévben először tartott néhány hónapon keresztül előadásokat a DOTE-n), e tárgyban kértük beszélgetésre.

— Ön szerint mi volt a természetgyógyászati konjunktúra felhajtó ereje?

— A hazai társadalmi-politikai viszonyok változását kísérő felszabadultság, a világszerte tapasztalható kiábrándulás a medicinából bizonyára szerepel az okok között. Sokan laikusként, megalapozatlanul látnak hozzá a természetgyógyászat valamelyik ágának a műveléséhez. Őket minden legális erővel meg kell próbálni megállítani. Sajnos, gyengék a törvények, az ellenőrzések, és gyengék az emberek is, akik vonzódnak ahhoz, amit nem egészen szabad.

— A természetgyógyászat jogi szabályozásának tervezete hónapok óta készül. Több változatát megvitatták már, s várható, hogy hamarosan megszületik a végleges. Önnek mi a véleménye a tervezet néhány sarkalatos pontjáról: mely gyógymódok tartozzanak a természetgyógyászat körébe, kik, milyen végzettséggel alkalmazzák azokat?

— A tervezetek egyikét sem ismerem mélysegeiben. Az akupunktúrát, a manuálterápiát (ezalatt a csontkovácsolást értem) nem utalnám a természetgyógyászat körébe, ugyanakkor elismerem, hogy mindkettő kilóg a hagyományos medicinából. Távol-Keleten a hallgatónak választania kell: a nyugati típusú medicinát vagy a keleti gyógyászatot fogja-e tanulni. Ezt nem tartom szerencsésnek, hiszen a kívánatos az volna, ha mindig azt a módszert választaná (ajánlaná) a kezelő orvos, amely az adott pillanatban az adott betegnek a legkedvezőbb. Évek óta deklarált szabály, hogy Magyarországon hivatalosan csak orvos akupunktúrázhat, ezt azonban sokan kijátsszák: felelőtlenül "működnek" a természetgyógyász rendelőkben, olykor a sterilitás elemi szabályairól is megfeledkezve. A fitote-

rápiával kapcsolatban szintén vannak fenntartásaim. Nem mintha a vélhetően ártalmatlan gyógynövényektől félténém a betegeket. A gondom az: a konkrét bajra nem lehetne-e az ajánlottnál megfelelőbb növényt találni, amely mellett, hogy nem árt, jobban szolgálna a páciens egészségét; esetleg nem volna-e szüksége inkább kemikáliára a gyógyuláshoz. A hasonló kérdések eldöntése megkívánná az orvosi szaktudást, vagy legalább azt, hogy a természetgyógyász és a kezelőorvos rendszeres, korrekt munkakapcsolatot tartsanak fenn egymással, konzultáljanak.

— Ehhez azonban a nyugati medicinán nevelkedett magyar orvostanhallgatóknak, orvosoknak is jobban kellene ismerniük keleti kollégáik, s a hazai természetgyógyászok tudományát. Az egyszerűség kedvéért maradjunk az akupunktúránál. Az egyetemi néhány órán kívül milyen lehetőségek vannak az elsajátítására? Például Ön hogyan tanult?

— Autodidakta voltam sokáig. Utólag persze nem bánom, hogy nemcsak egyetlen kiváló iskola módszereit ismertem meg. Az intézményes tanulást bőséges olvasnivalóval kárpótoltam magam, nemzetközi könyv- és folyóiratgyűjteményem van a témában. Magyarország számára kilenc esztendővel ezelőtt kezdődött az akupunktúrázás új korszaka, amikor a szófiai kongresszusra tízegynéhány magyar orvos is elutazott. Attól kezdve évente rendszeresen találkoztunk itthon is. A hazai kongresszusokra többször eljött Kitzinger doktor, a bécsi iskola neves képviselője. Egy-két részterületről, például a tűkezelésről és néhány elméleti kérdéstről pedig távol-keleti vendégek tartottak előadásokat. Három éve alakult meg a Magyar Akupunktúrázás Orvosok Társasága, ezt követően látunk hozzá a szervezett oktatáshoz Budapesten, az Orvostovábbképző Egyetemen. A szakvizsgázott orvosoknak az itt szerzett jártasság birtokában azonban még mindig van mit tanulniuk, hogy valóban jól alkalmazzák ezt a gyógymódot.

— A nyugatinak és keletinek nevezett gyógyítás különböző módszerei mögött eltérő gondolkodásmód húzódik. Miben ragadná meg a kétféle szemlélet lényegét?

— A nyugati orvoslás gyógyszerekkel, injekciókkal, végső esetben operációval gyógyít. Azt igyekszik megtalálni, hogy mi okozza a bajt a szervezetben és támadást indít a kór ellen. Tehát pusztít. A drasztikus beavatkozások, cson-

kolások, az antibiotikum adása sokszor elkerülhetetlen, ezért helyes. Sokszor azonban a gyógyszerekkel olyan enzimeket, folyamatokat is tönkreteszünk, amelyekre bizonyosan szükség van, mert a szervezetünkben nincsenek főlősleges alkotórészek, kémiai folyamatok. A gyógyszeres terápia másrészt a kivételektől eltekintve általában nem hoz tartós eredményt. A keletiek arra törekcsenek, hogy a gyenge funkciók, szervek erősítésével állítsák helyre a szervezet megbillent, felborult egyensúlyát. Módszereik a testi működések finom szabályozására, a betegségek kifejlődésének megelőzésére, rehabilitálásra kiválóan alkalmasak. Azt gondolom, a nem gyógyszereket, műtéteket alkalmazó természetgyógyász eljárásoknak nagyon fontos szerepük lehet ezeken a területeken. A két típusú terápianak, sőt kultúrának ki kellene egészítenie egymást. Ez első hallásra furcsának tűnhet, de például a kínai filozófia, a Yin-Yang polaritás ismerete nélkül nehezen dönthető el, hogy az ötven-száz akupunktúrázás pont közül, amelyet egy-egy baj kezelésére javasol a szakirodalom, melyik legyen az a néhány, amelyikbe bele kell szűrni a tűket.

— Debrecenben a speciálkollégiumon kívül hol lehet még akupunktúrázással foglalkozni?

— A hallgatók a speciálkollégium keretében elméleti ismereteket kapnak, terápiával egyelőre szándékosan nem foglalkozunk. Tanuljanak meg mindent előbb, amit az akupunktúrázásról tudni kell. Sajnálatos volna, ha néhány ellesett fogás alapján máris gyógyítani akarnának a tűkkel. Debrecenben nem folyik akupunktúrázás képzés, és ez így van jól. Magam a centralizáltság híve vagyok, azt gondolom, úgy helyes, ha az Orvostovábbképző Egyetem tartja kezében az akupunktúrázókat oktatásait. Azt azonban szerencsésnek tartanám, hogyha legalább az egyetemi városokban léteznének olyan kisebb központok, ahol gyakorolni, fejlődni, gyógyítani, kutatni lehet.

— Ha az akupunktúrázás egyszer egyetemi tantárgy lenne — ki tudja, mit hoz a jövő —, vállalná az oktatását?

— A szakterületemen szívesen. A jelenleginél biológiaiabb, rugalmasabb, természetközelibb szemléletre lenne szükségük a hallgatóknak, s ezt a természetes gyógymódokkal való ismerkedés elősegítheti.

B.M.

Macskahere, gólyatöcs és ökörfarkkóró

Védelmet érdemlő természeti értékek Biharban

Ma még csak kevesen ismerik a bihari táj természeti értékeit. Ennek egyebek közt az is lehet az oka, hogy ezidáig kevés kutatást végeztek a terület feltárása érdekében. Azonban az eddigi néhány vizsgálat is már azt sugallja, hogy az eddig szinte ismeretlen bihari táj természetvédelmi szempontból igen értékes területeket rejt, amelyek sürgős védelmet igényelnek.

A ma már döntően száraznak tűnő táj jelentős része egykor gazdag vízvilág volt, nyugati szomszédja a Nagy-, déli pedig a Kis-Sárrét volt. A nagy mocsárvidéket tápláló folyókat a múlt században szabályozták, de emléküket még ma is mindenfelé megtalálhatjuk kisebb lápok, kanyargó folyómedrek és holtágak formájában. Legszebb formáikkal az Ere-küzén: Esztár és Konyár vidékén találkozhatunk. Itt valóságos labirintus alakult ki az egykori medrekből. Kiszélesedő részein apró kis szikes tavak jöttek létre, amelyeken tavasszal szép számban található a vonuló partimadarak, de fészkelő fajként olyan ritkaságok is előfordulnak, mint pl. a gólyatöcs. Az egykor oly kiterjedt lápok maradványai olyan apró foltokra szorultak vissza, mint a különleges értékű Pocsaji-láp, vagy a Nagykereki határában található Bojti-rét sásréteje. Ezek a lápok és lárterek olyan fajoknak adnak otthont, mint az országszerte megritkult vidrafű, a keskenylevelű gyapjúsás, vagy az elegáns kosbor. A madarak közül fészkelőhelyet talál itt a harris, a lágy röptű hamvas réti héja és egyes rejtett életmódú vízcicsibe fajok. A még megmaradt vízfolyások közül is néhány fokozott figyelmet érdemel. Például a Barát-ér hazánk egyik legtisztább kisvízfolyása különleges víztípussal és számos ritka fajjal.

Ma már azonban legnagyobb kiterjedésben a szikes puszták különböző formái található erre. Az egykor oly elterjedt löszgyepek maradványait többnyire a kunhalmok őrzik. Köztük olyan fajok is megtalálhatók, mint a kunkorgó árvalányhaj, a védett macskahere, a lila ökörfarkkóró. Különlegesen gazdag löszvegetációt rejtenek az olyan épségben megmaradt foltok, mint a pocsaji földvár és az Érmelék lejtője. Helyenként kisebb-nagyobb löszhátak ékelődnek az alacsonyabb szikes pusztákba is, mint arra Derecske, Konyár, Bojt és Vekerd környékén találunk szép példá-

A túristák kedvence a kékvércse

kat. Ezeken a helyeken a nedvesebb hajlatok szélén többfelé megtalálhatjuk az agárkosbor kisebb-nagyobb állományait, az erősebben legeltetett foltokon pedig népes ürge kolóniák élnek, amelyek számos ritka ragadozómadár kedvelt táplálékai. Így az ürgetelepek környéke az egyik legbiztosabb megfigyelési helye a kerecsen sólyomnak, a pusztai ölyvnek, de olyan ritkaságok is elvetődnek ide, mint a pusztai sas, vagy a vörös kánya. A kiterjedt szikeseken helyenként óriási állományokban fordul elő kárpát-medencei havasalföldi bennszülött növényfajunk, a védett erdélyi útifű. Állományai közül a legnagyobb Derecske és Tépe környékén található. Helyenként még megtalálhatók a sziki erdős sztyepp maradványai olyan növényfajokkal, mint a fátyolos nőszirm, sziki kocsord, réti ósziróza. Szép állományaik található Mezősas, Bakonszeg, Furta, Hencida környékén. A nagy kiterjedésű szikes puszták jelentős szerepet játszanak a madárvonulásban is. A rendszeresen átvonuló fajok közül említést érdemel a nagy- és kis lilik, a daru, a nagy- és kis póling, az aranylile és a havasi lile. A kopár szikeseken rendszeresen fészkel, de csak ritkán pillantható meg az ugartyúk, ez a tökéletes rejtőző képességű fokozottan védett madárfajunk.

Március végétől megkezdődik a bihari pusztákon egyik legféltettebb madarunknak, a tűzoknak a dürgése. Ennek a világszerte veszélyeztetett fajnak a megmentésében komoly felelősség hárul Magyarországra is. Fennmaradásához elengedhetetlen az olyan erős populációk védelme, mint amilyen a bihari is. Ezért mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e táj ma még kedvező természeti adottságai továbbra is fennmaradjanak.

Ezt a célt szolgálná a tervezett Bihari-sík Tájvédelmi Körzet kialakítása, amely a Bihar természetvédelmi szempontból legértékesebb darabjait foglalná magába.

A szürke gém magasan szárnyal

Nagy Szabolcs

A felvételeket Nagy Gábor készítette

Programajánlat

Ha még van kedved, időd, energiád a vizsgák előtt, alatt, helyett, szívesen látunk a fotólaborban. Érdeklődni lehet Fazekas leventénél (II. Kollégium, II/209) és Szabó Péternél (II. Kollégium, II/304).

A közeljövőben a következő kiállítások tekinthetők meg:

- az Elméleti Tömb Galériájában május 25-ig láthatók az 1954-ben Debrecenben született Fátyol Zoltán festményei.
- A Mini Galériában május 28-ig az Én és a többiek című csoportos tárlat,
- május 28. és június 10. között pedig Alexa József grafikusművész bemutatója látható.

És végül: beszámoló, vizsgák, utóvizsgák széles választéka májusban és júniusban. A nagy sikerre való tekintettel a vizsgaidőszak prolongálható szeptember elejére!

Horoszkóp helyett

A természetgyógyászat híveinek egyik folyóiratában látott napvilágot az alábbi tartalmú hirdetés: "Az asztrológia segítségével megmondjuk Önnek születendő gyermeke nemét, illetve meghatározzuk azt az időpontot, amikor fiú, és azt is, amikor lány fogan párkapcsolatukból. A tudományos módszer ellenére is 20 százalék az esélye, hogy hiba csúszik számításaikba. Ez esetben a honoráriumot visszatérítjük."

Az ötlet nem újkeletű. Egy EFOTT-on évekkkel ezelőtt egy fiú így csalogatta a családalapításra áhítozó leánykákat a hangsbemondó segítségével: "Kétezer forintért fiú nemzését vállalom. Ha mégis lány születne, a pénzt visszaadom."

Az egyszeri falusi pap pedig azt állította magáról: Isten megmondja neki, hogy a hozzá fordulóknak fia vagy lánya születik-e. A sugallat eredményét aztán — az illő perselypénzt adományozó — hívek szeme láttára beírta egy nagy könyvbe. De nem bírta a véletlenre a dolgot. Ha ugyanis fiút jövendölt az izgatott párnak, akkor azt írta a könyvbe: lány — s fordított módon adminisztrált ellenkező esetben is. Ha aztán bevált a "prognózis", a boldog szülők dicsérték őt és az Urat. Ha pedig nem, akkor a pap értetlenkedve fogadta a reklamálást, hiszen ő megmondta...! És ez a "nagykönyvben" is írva találtatott.

n.t.

Amiben a DOTE Diákönkormányzata segíthet neked:

HA

megoldhatatlannak tűnő tanulmányi problémáid vannak,
nehéz szociális körülmények között élsz,
kamatmentes hitelt szeretnél,
gond van valamelyik oktatóddal,
nem értesz egyet bármely tárgy oktatásával,
önköltségesen szeretnél faxolni vagy xeroxozni,
előadásokat, rendezvényeket, bulikat akarsz szervezni,
külföldi egyetemekre szeretnél kiutazni,
pérez kellene valami nagyszerű közdologra,
bármilyen ötleted van, ami belefér a DÖK tevékenységi körébe,

AKKOR

KERESS MEG MINDKET A II. KOLLÉGIUMBAN,
VAGY A 15-753-AS, ILLETVE 11-600/5520-AS TELEFONSZÁMON!

Kérdőjel

Kiadja a Debreceni Orvostudományi Egyetem, 4012 Debrecen, Nagyterdei krt. 98.

Felelős kiadó: dr. Gergely Lajos rektor

Felelős szerkesztő: Nagy Tünde

Szerkesztőség: a DOTE Diákönkormányzatának irodájában (DOTE II. Kollégium, telefon/fax: 15-753, 11-600/5220)

Tördelés: dr. Agócs László, DOTE Szakdidaktikai és Oktatástechnikai Csoport

Nyomtatás: DOTE Házinyomda, vezető: Telek László

Megjelenik három hetente, július és augusztus hónapok kivételével.

Kapható a DOTE kollégiumainak portáin, az Elméleti Tömbben és a DÖK irodán